

ANTAKYA TARİHİ KENT MERKEZİ İÇİN BASIN DUYURUSU

Antakya Tarihi Merkezindeki Enkaz Kaldırma İşleri Acilen Durdurulmalıdır

Antakya Tarihi Kent Merkezi'nde, henüz tescilli yapılar bile koruma altına alınamamışken, ağır iş makineleriyle, çok hızlı bir enkaz kaldırma çalışması yapılıyor. Yerel platformlardan paylaşılan fotoğraf ve videolar üzerine bir araya gelen koruma platformları, Kültür ve Çevre-Şehircilik bakanlıklarına, Tarihi Merkezdeki enkaz kaldırma çalışmalarının acilen durdurulması talebiyle başvuruda bulundular.

“Temizlenmekte” olan alanlarda (tescil kaydı olmasa da) tescile değer olan 1500'e yakın yapı olduğunu vurgulayan STK'lar, alanın **Kentsel Sit**, **1. Derece Arkeolojik** ve **3. Derece Arkeolojik Sit Alanı** statüsünde olduğuna dikkat çekiyorlar. Kalıntıların büyük özenle ve uzmanlar eşliğine kaldırılması halinde, pek tarihi çok özgün yapı duvarı, dolaplar, tavanlar ve oymalı taşlar gibi değerli elemanların yeniden onarımlarda kullanılabileceği vurgulanıyor.

Koruma Platformları “acil” vurgusuyla tanımladıkları taleplerini şöyle sıralıyorlar:

- 1.Nisan.2023'den itibaren Kentsel ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içindeki enkaz kaldırma işlerinin durdurulması;
- Antakya Koruma Amaçlı İmar Planı ile tespit edilmiş tüm tescilli ve geleneksel (tescile önerilen) yapıların emniyet bandı ve tabelalarla işaretlenerek enkazlarının koruma altına alınması;
- Kentsel ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içinde yapılacak tüm enkaz kaldırma yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkisinde yürütülmesi;
- Tüm enkaz kaldırma iş ve işlemlerinde KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU'nda öngörülen, kural ve koşullara uygun davranılması...

Bu istekleri, enkaz alanının büyüklüğünü, iş gücü yetersizliğini, enkazlar altında halen cenazeler olmasının yarattığı zorlukları bilerek yaptıklarını söyleyen STK'lar, ülkenin tüm yetişmiş kadrolarının bu konuda destek vermek üzere göreve davet beklediğini hatırlatıyorlar.

BAKANLIK BAŞVURUSUNA İMZA KOYAN STK'LAR

HATAY ORTAK MESELEMİZ PLATFORMU, ORTAK AKIL ANTAKYA PLATFORMU, HATAY TURİZM DERNEĞİ, HATAY FOTOĞRAF SİNEMA DERNEĞİ, BURADAYIZ HATAY DERNEĞİ, YENİDEN ANTAKYA PLATFORMU, ANTAKYA KÜLTÜREL MİRASI KORUMA DERNEĞİ, KADOP-KADİM ANTAKYA DOSTLARI PLATFORMU, NEHNA, ALİKEV, AYHAN KARA VAKFI, HATAY KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT PLATFORMU, ANTAKYA MEDENİYETLER KOROSU, HATAY SOSYAL VE KÜLTÜREL KALKINMA DERNEĞİ, KORDER-KORUMA VE RESTORASYON UZMANLARI DERNEĞİ, MİMARLAR DERNEĞİ 1927, ÇEKÜL VAKFI, TÜRK SERBEST MİMARLAR DERNEĞİ, DOCOMOMO_TÜRKİYE ULUSAL ÇALIŞMA GRUBU, EUROPA NOSTRA TÜRKİYE, TARİHSEL ÇEVRE VE YAPI KORUMACILARI DERNEĞİ, ANADOLU SANAT TARİHÇİLERİ DERNEĞİ

STK'LARIN BAŞVURU DİLEKÇESİ

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

GEREĞİ için: Hatay Kültür ve Turizm Bölge Müdürlüğü

BİLGİ için : Kültür Varlıkları ve Müzeler G.M. / Tespit ve Planlama Dairesi

“ “ “ / Kurullar Dairesi

“ “ “ / Restorasyon Dairesi

“ “ “ / Kazılar ve Araştırmalar Dairesi

Kültürel Miras Bilimsel Danışma Kurulu

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

GEREĞİ için: Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

BİLGİ için : Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü

Deprem Bölgesi Bilimsel Danışma Kurulu

ACİL VE ÖNEMLİ

01.04.2023

Sayın Yetkili,

Antakya Tarihi Kent Merkezi'nde, henüz tescilli yapıların koruma altına alınması bile tamamlanamamışken, ağır iş makineleriyle ve çok hızlandırılan bir enkaz kaldırma çalışması yapılmakta olduğu belgelenmiştir. **Kentsel, 1. Derece ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı** içinde yer yer “temizlenmiş” alanlar açma uğruna, tescilli ya da tescile değer nitelikteki yapı kalıntıları hızla yok edilmektedir.

Sit Alanları içindeki enkaz kaldırma çalışması, herhangi bir yerleşmedekine benzememelidir. Süratli ve kontrolsüz yapılmamalıdır

Kentsel Sit Alanı içinde 600 civarında tescilli, 1300'e yakın tescile değer yapı vardır. Bunlar Koruma Amaçlı İmar Planı ile tespit edilmiş durumdadır. Bu yapıların tescilli olma şartı aranmadan tümünün sahada işaretlenerek “kontrollü enkaz kaldırma” kapsamına alınmaları gereklidir. Bu önlemler alınmadan sürdürmekte olduğunuz “temizlik” harekâtı, yüzlerce yıllık Roma, Memlûk, Osmanlı, Fransız mandası dönemi, erken Cumhuriyet ve Modern Miras dokusuna ait yapıların kalan izlerini de yok edecektir.

Bu vahim hatayı önlemek üzere ACİL taleplerimiz şunlardır;

- 1.Nisan.2023 sabahından itibaren Kentsel ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içindeki enkaz kaldırma işlerinin durdurulması;
- Antakya Koruma Amaçlı İmar Planı ile tespit edilmiş tüm tescilli ve geleneksel (tescile önerilen) yapıların emniyet bandı ve tabelalarla işaretlenerek enkazlarının koruma altına alınması;
- Kentsel ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içinde yapılacak tüm enkaz kaldırma yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkisinde yürütülmesi;
- Tüm enkaz kaldırma iş ve işlemlerinde KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU'nda öngörülen, kural ve koşullara uygun davranılmasıdır.

Enkaz alanının büyüklüğünü, iş gücü yetersizliğini, enkazlar altında halen cenazelerimiz olduğunun yarattığı zorlukları bilerek, ülkenin tüm yetişmiş kadrolarının bu konuda destek vermek üzere göreve davet beklediğini hatırlatır, gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla

Hatay Ortak Meselemiz Platformu, Ortak Akıl Antakya Platformu, Hatay Turizm Derneği, Hatay Fotoğraf Sinema Derneği, Buradayız Hatay Derneği, Yeniden Antakya Platformu, Antakya Kültürel Mirası Koruma Derneği, Kadop-Kadim Antakya Dostları Platformu, Nehna, Alikev, Ayhan Kara Vakfı, Hatay Kültür Sanat Edebiyat Platformu, Antakya Medeniyetler Korosu, Hatay Sosyal ve Kültürel Kalkınma Derneği, Korder- Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği, Mimarlar Derneği 1927, Çekül Vakfı, Türk Serbest Mimarlar Derneği, docomomo_Türkiye Ulusal Çalışma Grubu, Europa Nostra Türkiye, Tarihsel Çevre ve Yapı Korumacıları Derneği, Anadolu Sanat Tarihçileri Derneği

DEPREMDE HASAR GÖREN KÜLTÜR VARLIKLARININ ENKAZ KALDIRMA İŞLEMLERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli ve 10 ilimizi etkileyen iki deprem, bölgenin sahip olduğu kültürel mirası da olumsuz etkilemiştir. Aşağıda imzası olan mesleki sivil toplum kuruluşları olarak, bu zor süreçte kültür varlıklarının daha fazla zarar görmemesi için aşağıdaki konuları yetkililerin ve kamuoyunun dikkatine sunarız:

- Deprem sonrası müdahalelere esas oluşturmak üzere, sit alanları ile tescilli veya tescilsiz kültürel miras niteliğinde yapıların konumları ve sınırlarını gösteren haritalar ilgili kurum ve kuruluşlara ivedilikle iletilmeli; bunlarla ilgili yerinde gerekli işlemler yapılmalıdır.

- Bu alanlarda tespit, değerlendirme ve enkaz kaldırma çalışmaları çok büyük bir hassasiyetle, enkaz sahibine de haber verilerek ve mutlaka uzman gözetiminde gerçekleştirilmeli; bu alanlara ağır iş makineleri sokulmamalıdır.

- Enkaz kaldırma işlemi öncesi mutlaka fotoğrafla detaylı belgeleme yapılmalıdır.

- Yıkılmış ve büyük oranda hasar görmüş kültür varlıklarının yapı malzemeleri, onarım ve restorasyon çalışmalarında kullanılabilecek ve yıkılan yapılardan izler taşıyan değerli nesnelere. Bu nedenle, kültür varlıklarına ait kalıntıların,

- ulaşımı aksatması ya da çevre için tehlike yaratması durumunda öncelikle parseli içinde toplanarak istiflenmesine, başka bir yere taşınmaması;
- başka bir yere taşınmasının zorunlu olduğu durumlarda diğer molozlardan ayrıştırılarak (ayrı bir alanda ve mümkün olduğunca yapı ve yapı adası bazında ayrı ayrı tasnif edilerek) saklanması;
- ayaktaki tehlike arz eden yapı ve yapı kalıntılarını yıkmak yerine mümkün olduğunca askıya alınarak yerinde tutulması, yerleşmenin özgünlüğünün korunabilmesi açısından önemlidir. Bu konu enkaz kaldırma çalışmalarına acilen dâhil edilmelidir.

